GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

№ 187. *Vinerĭ 23 Augustŭ (4 Septemvre).* **1885.**

Braşovŭ, 22 Augustŭ (3 Sept.) 1885.

Alaltăierĭ s'a serbatŭ la universitatea din Budapesta instalarea noului rectorŭ şi a noului senatului. Cu ocasiunea acésta i s'au prezlatŭ nou alesului rectorŭ magnificus alŭ universităţii cu solemnitatea obicĭnuită insigniele ce suntŭ simbolulŭ oficiului şi alŭ demnităţii séle. Mulţumindŭ pentru alegerea sa şi pentru aprobarea ei din partea guvernului, rectorulŭ Dr. Augustŭ Lechner trecŭ la desvoltarea unei teme interesante asupra cestiunei unei „culturĭ de sine stătătóre naţionale maghiare“ şi mai alesŭ asupra problemei ce o are universitatea la crearea şi nutrirea acestei culturĭ naţionale.

Cercetândŭ înainte de tóte, încâtŭ este admisibilă şi îndreptăţită noţiunea unei culturĭ speciale naţionale de sine stătătóre, Dr. Lechner dă următórea definiţiune culturei speciale a unui poporŭ: Ea este suma tuturorŭ bunurilorŭ şi cunoscinţelorŭ spirituale, ce se află în posesiunea unei anumite naţiunĭ, representândŭ totalitatea intelectuală a naţiunei.

Acéstă cultură specială, adaugă rectorulŭ, este neapĕratŭ de lipsă fiecărui poporŭ, pentru ca sĕ pótă prospera în tóte privinţele. Mână 'n mână cu cultura specială a fiecărui poporŭ, trebue sĕ mai mérgă şi o anumită cultură generală, unŭ şirŭ de noţiunĭ, idei, păręrĭ şi convicţiunĭ recunoscute de toţĭ, o sumă de moravurĭ, înclinărĭ şi simţĕminte nobilitate prin acele idei şi convincţiunĭ şi o disciplină spirituală, ce resultă din toţĭ aceştĭ factorĭ. Acéstă cultură este, care nobilitéză caracterulŭ unui poporŭ şi nisuinţele sale naţionale, şi care ne dă aceea ce numimŭ noi geniulŭ naţionalŭ. Cultura naţională specială o vedemŭ înflorindŭ şi strĕlucindŭ la tóte popórele culte; aceste culturĭ speciale suntŭ ca diferitele colorĭ ale unei raḍe condusă prin o prismă, tóte la olaltă împreunate dau colórea albă — civilisaţiunea comună întregei omenirĭ.

Până aicea rectorulŭ a desvoltatŭ câtŭ se póte de logicŭ noţinnea culturei naţionale. Acum trece la a doua cestiune, despre partea ce trebue sĕ o aibă universităţile la crearea şi promovarea culturei naţionale. Basa orĭ-cărei înaintărĭ spirituale şi morale este sciinţa, care tinde la cunóscerea adevĕrului. Pămĕntulŭ, în care cresce şi se desvóltă sciinţa, e scóla şi în specialŭ universitatea.

Mai departe se întrébă décă nu cumva invólvă noţiunea sciinţei naţionale o contradicţiune, deórece adevĕrulŭ numai unulŭ este şi sciinţa numai cunóscerea adevĕrului. Dr. Lechner găsesce, că în adevĕrŭ póte sĕ esiste la fiecare poporŭ cultivatŭ o sciinţă specială naţională, ce se póte deosebí de a altorŭ popóre, pentru că căile, ce ducŭ la cunóscerea adevĕrului suntŭ în multe privinţe deosebite. Fie-care naţiune va nisuí după acéstă cunoscinţă în proporţiune cu mijlócele sale spirituale şi cu însuşirile individuale ale geniului sĕu naţionalŭ. Acéstă paralelă lucrare a naţiunilorŭ va duce totdéuna la o ţintă comună a întregei omenirĭ, la cultura ei comună.

După acéstă întroducere vorbitorulŭ trece la o detailată esplicare a sciinţei specifice naţionale şi aicea vrĕndŭ a concretisa abstractele sale teorii, cu referire la relaţiunile din acestŭ statŭ, dă de nisce dificultăţĭ însemnate, carĭ după propria sa mărturisire îlŭ facŭ ca în parte se-şĭ schimbe în parte sĕ-şĭ întregiască teoriile. Tóte acestea dificultăţĭ se cuprindŭ în întrebarea ce şi-o pune, ca şi cum s'ar fi deşteptatŭ dintr'unŭ plăcutŭ visŭ în mijloculŭ unei neplăcute realităţĭ: Dér óre, se întrébă elŭ, nu vătămămŭ noi prin acéstă nisuinţă spre o cultură unitară naţională pe celelalte naţionalităţĭ?

Noulŭ rectorŭ alŭ uuiversităţii din Budapesta se vede silitŭ a'şĭ rĕsturna întréga teoriă de mai susŭ ca sĕ ajungă la resultatulŭ, că fiecare poporŭ din acestŭ statŭ sĕ'şĭ contopească cultura sa specială cu cultura specială maghiară şi că din acéstă contopire se iasă o cultură naţională comună şi unŭ geniu naţionalŭ comunŭ, ér acestŭ teribilŭ procesŭ de contopire sĕ se petrécă totuşĭ fără ca naţionalităţile sĕ'şĭ părăséscă propria lorŭ cultură, care după cum însuşĭ recunósce, póte fi menită pentru ceva mai înaltŭ séu póte şi este mai înaltă.

Paradoxulŭ întregei argumentărĭ, prin care vrea Dr. Lechner sĕ îmbrace în forme logice nisuinţa de maghiarisare, culminéză în ciudata mângăiere, ce ne-o dă, că nu e aicĭ vorbă de o *absórbere*, ci numai de o *contopire*. A rĕmasŭ însă sĕ ne mai dovedéscă, cum se póte sĕvĕrşí o contopire a culturei naţionalităţilorŭ cu cultura maghiară fără ca sĕ se întêmple nicĭ cea mai mică absórbere? Pécatŭ, că sciinţa dela universitatea din Peşta se muncesce înzadarŭ, sĕ întórcă adevĕrulŭ cu capulŭ în josŭ.

Noi scimŭ unn şi bună: orĭ că esistă culturĭ naţionale speciale, cum ḍice Dr. Lechner, şi atuncĭ póte fi vorba numai de o paralelă desvoltare a lorŭ, ér nu de o contopire; ori că nu esistă şi atuncĭ o cultură maghiară de sine stătătóre nu mai are nicĭ unŭ înţelesŭ, ci în consecenţă ca ar trebuí sĕ se contopéscă cu cultura nemţéscă orĭ muscăléscă.

Afacerea dela Königinhof.

De când au fostŭ atacaţĭ gimnasticii germanĭ de mulţimea cehă înfuriată la Königinhof o iritaţiune estraordinară a cuprinsŭ poporaţiunea cehă şi germană din acele ţinuturĭ şi mai pe fie-care ḍi se întêmplă escese şi certe regretabile între Cehĭ şi Germanĭ. Lucrătorii chiarŭ când esŭ din fabrice se insultă unii pe alţii după cum adecă aparţinŭ uneia séu alteia naţionalităţĭ. In 31 Augustŭ mai mulţĭ ţĕranĭ cehĭ, carĭ vindeau lemne, au fostŭ atacaţĭ în Lauzenbruck lângă Praga de ţĕranĭ nemţĭ şi s'a născutŭ mare bătaiă fiindŭ şi mai mulţĭ vulneraţĭ. Totŭ aşa li se întêmplă şi Germanilorŭ când se întâlnescŭ cu cete de Cehĭ.

Ḍiarele cehice condamnă tóte escesele dér unele dintre ele se silescŭ a-le acusă cu atitudinea provocătóre a Germanilorŭ. Tóte însĕ, fără escepţiune, s'au supĕratŭ focŭ pe ḍiarele unguresci, pentru că aceste au luatŭ în apĕrare pe Nemţĭ vorbindŭ de »brutalităţile plebei« cehice. Mai alesŭ le-a supĕratŭ, că foile unguresci au criticatŭ cu acéstă ocasiune şi politica de împăcare a naţionalităţilorŭ, carĭ »după şése anĭ n'a putută sĕ producă resultate mai bune.«

»Narodni Listy« din Praga în specialŭ rĕspunde în tonŭ fórte rĕstită la articululŭ lui „Pester Lloyd« privitorŭ la afacerea din Königinhof.

„Cabinetulŭ Tisza — ḍice »Narodni Listy« — începe sĕ simtă că-şĭ *pierde tĕrĕmulŭ de sub picióre* acum după întrevederea dela *Kremsier* şi de aceea „Pester Lloyd« sprijinesce agitările pressei germane-liberale contra Cehilorŭ, pentru ca acestŭ cabinetŭ sĕ scape de sórtea ce-lŭ aşteptă. Ataculŭ înverşunatŭ alŭ lui »Pester Lloyd« dovedesce frica rĕu ascunsă ce-o are ministeriulŭ Tisza, că după ḍilele dela Kremsier suntŭ *numĕrate şi ḍilele sale*. Acum s'a clasificatŭ situaţiunea între Cehĭ şi partida guvernamentală maghiară şi şi celŭ mai naivŭ arang'orŭ de trenurĭ de plăcere la Budapesta póte acum sĕ se deştepte din ilusiunile sale.

„Pester Llyoyd“ rĕspunde fóiei cehice dér în modŭ mai multŭ evasivŭ neîntrândŭ în discusiunea urmărilorŭ posibile, ce le póte avea întrevederea dela Kremsier pentru cabinetulŭ Tisza şi declarândŭ numai cu îngâmfare, că posiţiunea acestui cabinetŭ nu póte fi alterată de ómenii dela „Narodni.“

Starea justiţiei în Ungaria.

O ilustraţiune a stării în care se găsesce justiţia în Ungaria şi de care s'au scandalisatŭ chiar şi foile plătite ca sĕ laude şi sĕ susţină guvernulŭ, ne-o dă raportulŭ vicepreşedintelui dela Tabla regéscă (Curtea de apelŭ) din Pesta, ce l'a cetitŭ în şedinţa plenară cu care s'a deschisŭ acestŭ tribunalŭ, espirândŭ vacanţa.

Vicepreşedintele constată, că restanţele Tablei regescĭ din Pesta s'au înmulţitŭ în timpulŭ ferielorŭ cu 9546de lucrărĭ. Socotindu-se la acestea şi cele 16,485 de lucrărĭ rĕmase la finele lunei Iuniu, resultă enormulŭ numĕrŭ de 26,027 afacerĭ de dreptŭ, care aşteptă sĕ fiă resolvate. La începutulŭ anului curentŭ restanţele erau în numĕrŭ de 13,617 şi acestea s'au înmulţitŭ în ântéia jumĕtate a anului cu 2864. Acum considerândŭ, că se ducŭ în concediu judecătorii, carĭ în timpulŭ vacanţelorŭ au lucratŭ, şi că lucrările mereu se grămădescŭ, vicepreşedintele ajunge la conclusiunea, fără sĕ fie pesimistŭ, că *Tabla regéscă din Pesta* cu cea mai cumplită discreditare a justiţiei unguresci, cu cea mai simţitóre vătămare a intereselorŭ economice poporale celorŭ mai vitale, *în scurtŭ timpŭ va cădé într'o mocirlă de restanţe, din care nu se va mântui fără unŭ ajutorŭ radicală.* Cu actualulŭ sistemŭ de ocupare a posturilorŭ şi de avançare nici nu póte fi altfelŭ. O parte din judecătorii instanţei a doua se întrebuinţéză ca sĕ ajute la tribubunalulŭ supremŭ, o altă parte fórte însemnată nu póte lucra din causa vêrstei şi bólei, adeseorĭ pricinuită de pré multele lucrărĭ. Până sĕ se ocupe unŭ postŭ de judecătorŭ trecŭ lunĭ de ḍile. Afară de asta, şi de ar lucra unŭ judecătorŭ cu puterĭ îndoite, nu e băgatŭ în sémă, séu e pré târḍiu, de locurile competente.

In astfelŭ de împrejurărĭ nu-i mirare că împricinaţii adeseorĭ se sărăcescŭ, până sĕ li se resolve procesele şi alte afacerĭ de dreptŭ.

Cine e Ţarulŭ?

Cu acésta cestiune se ocupă în modŭ caracteristicŭ fóia unguréscă multŭ cetită în poporŭ „Budapest“ dela 23 Augustŭ, scriindŭ următórele sub titlulŭ „Ţarulŭ“ (a Cár):

Mai pĕcătosŭ decâtŭ cerşitorulŭ celŭ din urmă de pe marginile drumului, dar pentru aceea totuşĭ se ţine mai înţeleptŭ, mai cu minte, decâtŭ toţĭ ceilalţĭ ómenĭ. *Acesta este Ţarulŭ.*

Când din ómenĭ a dispărutŭ sĕmţulŭ, demnitatea, când au tăgăduitŭ pe bunulŭ Dumneḍeu, ei şi-au creatŭ aicĭ pe acestŭ pămĕntŭ unŭ idolŭ, de care se témă şi sĕ-lŭ adoreze. *Acesta e Ţarulŭ.*

Şi acum domnesce cu putere neţĕrmurită preste milióne. Care înjură pe Dumneḍeu nu păţesce nimicŭ, dar care-i pronunţă numele lui cu disprețŭ, acela îşĭ dă sufletulŭ în furcĭ. E mai sântŭ decâtŭ insuşĭ Dumneḍeu. *Acesta e Ţarulŭ.*

Unde păşesce, pe unde se întórce acolo se stinge libertatea. Inainte-i stă oribilulŭ, în urma lui zuruitulŭ catenelorŭ de robĭ. *Acesta e Ţarulŭ.*

De pe câmpurile de zăpadă ale Siberiei din minele uralice, se audŭ mii de suspine triste. De blestemulŭ esilaţilorŭ rĕsună totŭ imperiulŭ lui. Insĕ pnntru elŭ suntŭ o musică plăcută gemetele morţii. *Acesta e Ţarulŭ.*

Dela Varşovia până la Tobolsk, drumulŭ sémĕnă cu alŭ Calvariei, nu e ḍi lăsată de Dumneḍeu în care Polonii incatenaţĭ sĕ nu calce pe acestŭ hotarŭ. Căzacii cu cnutele îi mână în minele de plumbŭ. Décă unulŭ

piere sub loviturĭ, cu atâtŭ e mai bine, căcĭ e mai puţinŭ cu o fiinţă sêmţitóre, cu unŭ omŭ cugetătorŭ. Décă de sângele inimei sclavului zăpada se roşesce, atuncĭ elŭ saltă de bucuriă. Curgerea sângelui ii causéză plăcere fermecătóre. *Acesta e Ţarulŭ.*

Décă unŭ poporŭ trăesce undeva liberŭ, neatêrnatŭ şi activŭ, îndată ii pismuesce fericirea. Décă se póte, pe ascunsŭ, décă e de lipsă cu forţa brutală se aruncă asupra lui ca sĕ-i nimicéscă libertatea. *Acesta e Ţarulŭ.*

A fostŭ unŭ timpŭ când şi noi am fostŭ siliţĭ sĕ prindemŭ arma pentru apĕrarea drepturilorŭ nóstre. Gloria numelui de honved a strălucitŭ în întréga lume. Şi când eramŭ aprópe de pragulŭ neatêrnării, a venitŭ ciurda de căzacĭ şi ne-a scăldatŭ în sânge patria nóstră. *Acesta e Ţarulŭ.*

Avuserămŭ vitejĭ, generalĭ glorişĭ ajunseră în furcĭ. Amŭ avutŭ unŭ cântătorŭ de doine (Petőffy), la a cărui statuă şi acum pelerinéză popórele. Aspra lance a căzacului i-a stinsŭ viaţa şi aceluia. Şi când mai plângémŭ în căderea sântei nóstre cause, plângerea nóstră era însoţită de rîsete sĕlbatice, de hohotele învingĕtorului. *Acesta e Ţarulŭ.*

Vecĭniculŭ inimicŭ alŭ libertăţii, celŭ ce ţine lumea în sclăviă, representantulŭ tiràniei, care se ridică totŭdéuna pe trupurile omorîte ale naţiunilorŭ ca hiena. *Acesta e Ţarulŭ.*

Şi acestŭ omŭ, urmaşulŭ aceluia care a strivitŭ Ungaria, causatorulŭ imediatŭ alŭ morţii celorŭ 13 martirĭ aradanĭ, a vieţii lui Petőfi; acestŭ omŭ, care şi acum întinde pe crucea torturelorŭ pe îmbucăţita Poloniă, care nu de multŭ şi-a înfiptŭ cuţitulŭ în inima Osmanilorŭ. care e representantulŭ şi personificatorulŭ arbitriului şi alŭ tirăniei: mâne păşesce pe pămêntulŭ austriacŭ, ca sĕ cerceteze pe iubitulŭ nostru Rege.

Ce caută aicĭ în vecinătatea Ungariei? Chiarŭ atuncĭ când poporulŭ maghiarŭ serbéză ḑiua numelui lui Ludovicŭ Kossuth, alŭ apostolului libertăţii: în Kremsier vorŭ suna clopotele, vorŭ bubuì tunurile, vorŭ runa trîmbiţele *în onórea Ţarului.*

Sĕrbătoréscă ei numai. Noi Maghiarii nu avemŭ cuvinte de salutare pentru tiranulŭ osândiţilorŭ din minele Siberiei. Noi privimŭ cu grijă, cu o témă presêmţitóre spre miculŭ oraşŭ alŭ Moraviei. Óre ce vorŭ hotărî acolo? Pentru subjugarea cărei naţiunĭ îşĭ va cere Ţarulŭ érăşĭ voiă?

SCIRILE ḐILEI.

Ni se scrie din Selagıu, că venerabilulŭ preotŭ *Simeonŭ Bocşia* din Căţelulŭ românŭ, care a ajunsŭ frumósa vêrstă de 87 de anĭ, s'a distinsŭ totdéuna prin o deosebită activitate şi fapte bune: prın dênsulŭ s'a îndeplinitŭ edificarea nouei case parochiale, s'au reînoitŭ superedificatele, s'a reparatŭ biserica care era aprópe de ruină şi cu altarulŭ rĕḑimatŭ cu părdinĭ; la stăruinţa dênsului s'a edificatŭ şi şcóla cea nouă, care póte servì de modelŭ în tractulŭ Crasnei; la 7 Iuniu s'a sfinţitŭ noulŭ cimitirŭ, luândŭ parte la actulŭ solemnŭ şi Vicarulŭ Silvaniei, d. Alimpiu Barbolovicĭ. Zelosulŭ preotŭ Simeonŭ Bocşia a făcutŭ adeseorĭ sacrificii materiale, numai sĕ vaḑă poporulŭ progresândŭ. — Despre unŭ altŭ binefăcĕtorŭ ni se împărtăsesce din Betleanŭ: este d. *Ionŭ Morzocŭ* proprietarŭ, care la tóte esamenele de véră ale şcólei din Betleanŭ premiază pe şcolarii silitorĭ; a cumpĕratŭ unŭ rêndŭ de vestminte bisericescĭ pe séma bisericei în preţŭ de 75 fl., a dăruitŭ totŭ bisericeı o acţiune d'ale căii ferate în preţŭ de 500 fl. şı alte multe binefacerĭ. Bine ar fi, ca binefăcĕtorii sĕ-şĭ afle câtŭ mai mulţĭ imitatorĭ.

—0—

Guvernulŭ germanŭ a încunosciinţatŭ oficialŭ ministerulŭ de esterne din Viena, că importulŭ de porcì din Austro-Ungaria e permisŭ în Germania dela 1 Septemvrie fără nicĭ o restricţiune.

—0—

Cu 1 Septemvrie n. s'a deschisŭ în Mediaşŭ o şcólă elementară de statŭ pentru băeţĭ şi una deosebită pentru fete. După cum se aude se va deschide şi o grădină maghiară de copii. Cine va cerceta şcóla şi grădina, căcĭ în Mediaşŭ nu suntŭ Ungurĭ?

—0—

Comunitatea jidovéscă din Alba-Iulia s'a făcutŭ membră fundatóre a reuniunei de maghiarisare cu suma de 100 fl. Acum e asigurată şi cultura circumcisiunea membrilorŭ »Kulturegylet«-ului.

—0—

Ni se scrie din Betleanŭ, că şcóla de acolo a fostŭ frecuentată în anulŭ şcolarŭ espiratŭ de 60 prunci, dintre 86 obligaţĭ a o frecuenta. Pruncilorŭ carĭ au escelatŭ la esamenŭ li s'au împărţitŭ premie, contribuindŭ: d. Iónŭ Merzocu 2 fl., d. Gregoriu Puşcariu 1 fl., d. Floth Ferencz Adolf jude procesualŭ 1 fl. ş. a. Resultatulŭ esamenului care a indestulitŭ pe toţĭ este a se mulţumì meritatului docente Simeonŭ Moldovanŭ, care acum de 25 anĭ de când funcţionéză în acestŭ oficiu, în totŭ anulŭ a datŭ probe, că îşĭ pricepe fórte bine misiunea şi corĕspunde pe deplinŭ chemărei séle. Una însĕ află cu cale a recomanda, celŭ ce ne scrie acestea, fraţilorŭ Betlenescĭ, respective inteligînţei române, ca sĕ pună umĕrŭ a umĕrŭ şi sĕ lucre pentru binele, prosperarea şi înaintarea culturală a poporului românŭ din Betleanŭ. Sĕ lase certele, sĕ dea uitărei vătămările, căcĭ vai de casa în care este céртă.

—0—

Ministrulŭ de comunicaţiune br. Gabriel Kemeny a sositŭ la 1 Septemvrie în Simeria şi de acolo a plecatŭ la Petroşenĭ ca sĕ inspecteze şoséua Surducului.

—0—

Ḑiarele din Pesta comunică o listă lungă şi lată de torturĭ ce a trebuitŭ sĕ sufere unŭ bărbierŭ în închisóre dela poliţiştii capitalei, pentru ca sĕ stórcă dela elŭ promisiunea, că nu va denunţa nedreptăţile ce a suferitŭ. Semnŭ de civilisaţiă.

—0—

Ḑiarele din Bucurescĭ spunŭ, că o casă din Braşovŭ a cerutŭ ministerului industriei din România autorisarea ca sĕ deschidă în Bucurescĭ o fabrică de ţĕsătoriă de lână. Consiliulŭ superiorŭ de pe lângă ministerulŭ domenielorŭ se va ocupa cu acéstă cestiune în sĕptĕmâna acésta.

—0—

Cetimŭ în »Voinţa Naţionalŭ:« „Necesitatea de o carte de lectură, în dialectulŭ Românilorŭ din Macedonia, era viu simţită în şcólele române din peninsula Balcanică. D. Taşcu Iliescu, profesorŭ la şcóla română din Constantinopolŭ, elevulŭ distinsului şi regretatului dr. Obedenaru, ajutatŭ de câţĭva bunĭ Românĭ macedonenĭ din Capitală, a datŭ la lumină de curândŭ o *Carte de Lectură* în dialectulŭ din Cruşova (Macedonia). Lucrarea sa este meritoriă prin faptulŭ că umple una din lacunele cele mai simţite în învĕţĕmêntulŭ nostru primarŭ din peninsulă. Fiă ca esemplulŭ sĕu sĕ găséscă imitatorĭ printre Macedonenii ce şi-au făcutŭ studiele în ţéră la noi, şi carĭ prin acésta suntŭ puşĭ în posiţiune a ne da dialectulŭ macedonénŭ aşa cum se vorbesce şi astfelŭ cum trebue scrisŭ.«

Libertatea reuniunilorŭ în Ungaria.

„Budapester Tagblatt“ dela 31 Augustŭ ne scrie:

O uriaşă deputaţiune, constătătóre din patru sute de ţĕranĭ onorabilĭ şi cu stare bună din diferite comune ale Ungariei sudice, care venise dreptŭ în capitală, voia sĕ fiă primită în audienţa aḑĭ (30 Augustŭ) la ministrulŭ nostru de comerţŭ. Bravii ómenĭ simţéu fórte tare unde'i strîngéu ghéta şi veniră sĕ céră ajutorulŭ Escelenţei sale. Ei se încumetaseră sĕ întemeeze în libera Ungariă o reuniune cu scopŭ d'a se ajuta reciprocŭ în nevoile economice, o reuniune cu ţinta d'a procura împrumuturĭ eftine, apĕrarea legală în contra atacurilorŭ séu esploatării neesperienţei sale în afacerĭ de dreptŭ în contra arbitriului şi înşelătoriei, o reuniune cu scopŭ d'a pune pe ţĕranulŭ ungarŭ pe nivelulŭ neatêrnării, cum au făcutŭ şi celelalte clase. Unŭ viceşpanŭ, care pune servilismulŭ către cei puternicĭ mai presusŭ de cele mai importante drepturĭ fundamentale ale constituţiunei nóstre, trece peste libertatea reuniunilorŭ şi pressei, suprimă reuniunea şi interḑice unŭ ḑiarŭ ce apărea sub scutulŭ libertăţii pressei ungare. In contra acestorŭ atacurĭ credea, în mintea ei ţĕrănéscă, deputaţiunea celorŭ patru sute de ţĕranĭ sĕ găséscă aḑĭ scutŭ şi ajutorŭ la ministrulŭ nostru de comerţŭ şi agricultură.

Veniseră de departe bravii ómenĭ, îşĭ cheltuiseră banii lorŭ scumpĭ cu drumulŭ, obosindu-se şi asudândŭ, şi trimiseră decĭ pe conducĕtorulŭ lorŭ la ministru, ca sĕ 'lŭ întrebe, dacă Escelenţa sa doreşce sĕ 'i priméscă, dar acela le aduse sguduitórea veste, că Escelenţa sa refusă d'a primi deputaţiunea. Aşa ceva nu li se istorisise lorŭ nicĭ în nopţile cele lungĭ de érnă, când femeile se află la furca de torsŭ. Unŭ ministru constituţionalŭ refusă a primi o deputaţiune de patru sute de cetăţenĭ contribuabilĭ, carĭ au venitŭ sĕ 'i spună plângerile lorŭ! Ei auḑiseră totdéuna, că în Ungaria constituţională chiar şi celŭ mai ne'nsemnatŭ din poporŭ póte ajunge până la urechea regelui, când ii apasă ceva inima, şi d. conte Paul Szechenyi, care posede puterea sa numai ca o slabă strălucire din acelea ale regelui încoronatŭ, îşĭ astupă urechea plângerilorŭ a patru sute de cetăţenĭ! Da, adecă de ce e aci acestŭ conte Paul Szechenyi? Dar raţionarea pe stradă n'ajută nimicŭ. Ministrulŭ chemă înaintea feţii sale numai pe conducĕtorulŭ deputaţiunei, unŭ renumitŭ advocatŭ din acea regiune a ţĕrii, şi-lŭ învrednici de următórea convorbire:

Conducătorulŭ deputaţiunii: Escelenţa a poruncitŭ?

Ministrulŭ: Vréu sĕ 'ţĭ spunŭ câteva cuvinte spre orientarea d-vóstră. Vreţĭ sĕ 'ntemeiaţĭ o reuniune ţĕrănéscă; vĕ potŭ împărtăşi, că tendinţele aceleia din locŭ mai înaltŭ suntŭ fórte rĕu marcate.

Conducĕtorulŭ: Dar, Escelenţă, reuniunea este cu totulŭ inofensivă; scopulŭ ii este numai ajutorulŭ reciprocŭ economicŭ, precum suntŭ şi alte reuniunĭ în ţéră. Membrii suntŭ ómenĭ inofensivĭ, carĭ nu facŭ nimurui nimicŭ, ci vréu numai sĕ se apere de esploatare.

Ministrulŭ: Reuniunea d-vóstră este cu totulŭ netrebuinciósă; vĕ puteţĭ alipi la reuniunea economică a Torontalului.

Conducĕtorulŭ: Mĕ rogŭ de ertare, Escelenţă, reuniunea economică constă din marĭ proprietarĭ, a nóstră din ţĕranĭ; interesele acestorŭ douĕ clase nu suntŭ identice; ţĕranulŭ trăesce, lucréză, vinde şi împrumută altfelŭ decâtŭ proprietarulŭ. Alipirea la reuniunea economică nu ne-ar puté folosi nimicŭ. 'Mĭ permitŭ a 'mĭ esprima părerea, că o reuniune, ale cărei statute n'au nicĭ o tendinţă îndreptată contra statului, are sĕ se încuviinţeze

---

FOILETONŬ.

O călĕtoriă în Bucovina.

I.

Mănăstirea Dragomirna.

De 7 anĭ de ḑile visitezŭ mănăstirea Dragomirna, acestŭ st. locaşŭ, de mai multe orĭ în anŭ, cu scopŭ de a cunósce activitatea călugĕrilorŭ şi progresulŭ ce-lŭ facŭ. Nevoindŭ a rĕmâné în urma altora, acestŭ soiu de ómenĭ retraşĭ de valurile lumii se luptă contra ispitelorŭ, înecându-şĭ amarulŭ în vinŭ arsŭ.

Dragomirna e cale de 2 óre spre N.-Vestŭ dela Sucéva, situată în o regiune de totŭ pitoréscă. Odinióră era încunjurată de unŭ codru de braḑĭ, care atrăgea la serbarea hramului bisericei adecă la Rusalii (Dumineca mare) tóte satele de prin prejurŭ. Biserica avea folosulŭ ei, dar şi jupânulŭ Iţicŭ cu rachiulŭ şi vinulŭ sĕu nu rĕmânea înapoi, căcĭ firea Românului e deprinsă a fi veselă, ér rachiulŭ şi sunetulŭ viórei îlŭ face sĕ uite de amarulŭ vieţei, faţa lui se înveselesce şi hora mândră se întinde. Moşulŭ Grigorie din Sucéva cu tarafulŭ sĕu a storsŭ adese lacrimĭ din ochii lumii ce-lŭ încunjura. Elŭ avea şi are încă darulŭ vechilorŭ lăutarĭ românĭ şi se trage din némulŭ lui Barbu lăutarulŭ, imortalisatŭ de d. V. Alexandri, regele poeţilorŭ noştri.

Tóte suntŭ însĕ trecĕtóre. Codrulŭ astăḑĭ nu mai este, s'a dusŭ şi elŭ unde toţĭ muritorii mergŭ, cântându-i la rădăcină sĕcurea nemilósă unŭ cântecŭ duiosŭ şi jalnicŭ, bocindu-lŭ în cădere. Evreulŭ Helmann a fost îngrijitorulŭ înmormêntării, ér cioclii au fostŭ Mazurii Galiţienĭ, cari aḑĭ cerŭ episcopiă unită în Cernăuţĭ séu Sucéva şi în contra cărora Eminenţa Sa Mitropolitulŭ Silvestru a tipăritŭ o apologiă în limba germană. Apologia numai atuncĭ va avé succesulŭ doritŭ, când tinerii cu speranţă vorŭ fi puşĭ la loculŭ lorŭ. Inţelegemŭ sub acésta acele sate unde suntŭ şi Ruţenĭ uniaţĭ şi unde până aḑĭ preoţii ortodoxĭ n'au sciutŭ cum sĕ se pórte contra propagandei catolicismului şi-a panslavismului. Vorbescŭ despre acésta de-aceea aici, căcĭ mănăstirile din Bucovina suntŭ mai pline de Rutenĭ, carĭ pledéză sigurĭ causa lorŭ naţională precum vomŭ vedea mai la vale.

Astfelŭ despoiată mănăstirea de frumseţa ei naturală, apare ea ca o fortăréţă cu turnurile ei, dintre cari turnulŭ Baranoschi e celŭ nai vestitŭ. Blĕstămulŭ ce-lŭ aude turnulŭ din partea călugărilorŭ nu sciu cum de nu l'a sguduitŭ până în temeliă, căci fiecare călugărŭ care are onórea de a face cunoscinţă cu interiorulŭ turnului celŭ întunecosŭ, ii face ca suvenirŭ unŭ rêndŭ de blăstămurĭ cu limbă de focŭ numĕrate pe şirégulŭ mĕtaniilorŭ în locŭ de Dómne miluesce, căcĭ elŭ servesce dreptŭ penitenciarŭ. Când din pĕcate vei visita mănăstirea, sĕ cercetezĭ şi acestŭ turnŭ, ér de va fi cineva închisŭ, vei avea a auḑi la înjurăturĭ, cântece şi strigăte şi vei gândi că vre unŭ animalŭ sĕlbaticŭ adusŭ din pădurile vecine este închisŭ ca sĕ fie domesticitŭ.

Prin unŭ portalŭ de pétră cuprinsŭ cu lanţurĭ gróse se întră în curtea bisericei. Ferestele chilielorŭ suntŭ spre curte ca sĕ audă călugării când sună tóca.

Biserica este deschisă. Sĕ mergemŭ înlăuntru. In tinda bisericei şi în partea femeilorŭ suntŭ morminte de ale Domnitorilorŭ Moldovei, ale cărorŭ inscripţiunĭ le-a decopiatŭ în anulŭ acesta d. Gr. Tocilescu, cunoscutulŭ epigrafistŭ şi archeologŭ românŭ. Biserica este destulŭ de spaţiósă, catapitésma după modelulŭ vechiu. Intr'unŭ dulapŭ în partea femeilorŭ suntŭ nisce evangelii ferecate cu lânţuşele de sêrmă de bronzŭ, carĭ se parŭ a fi aurite. Evangeliele suntŭ tipărite în limba slavă, alte suntŭ scrise cu mâna, nimicŭ însĕ esceptionalŭ.

Sĕ cercetămŭ acum atelierele de lucru ale călugărilorŭ, chiliele şi în urmă pivniţile ca sĕ ne facemŭ o icónă viă despre viaţa din mănăstire cum este ea astăḑĭ ca sĕ putemŭ vedea cum ar trebui sĕ fiă.

Ce cauţĭ călĕtorule, alergândŭ prin coridórele mănăstirei? Cautŭ atelierile! Ce lucru-i acela? îţĭ vorŭ replica călugării. Şi au şi dreptŭ, căcĭ nu găsescĭ nimicŭ, şi la ce sĕ lucre călugării, ei, cari de frica lucrului au fugitŭ de lume. Unii din ei au fostŭ cantorĭ pe la bi-

'în sensulŭ libertăţii, garantate prin lege, a reuniunilorŭ, mai cu sémă când mai multe mii de cetăţenĭ aşteptă dela ea o esenţială îmbunătăţire a posiţiunei lorŭ.

Ministrulŭ: Libertate, nelibertate! Vĕ spunŭ înainte, reuniunea d-vóstră *nu se va încuviinţa.*

Conducĕtorulŭ: Dar, Escelenţă, continŭ ceva nelegalŭ statutele nóstre?

Ministrulŭ: *Chiar nimicŭ, dar tot nu se vorŭ încuviinţa!* Incuviinţarea reuniunei d-vóstră nu atêrnă adecă de mine, ci de ministrulŭ de interne, dar vĕ potŭ împărtăşi, că eu l'am sfătuitŭ sĕ nu aprobe statutele d-vóstră. Reuniunea nu se va încuviinţa din motive politice şi sociale. Nu ne trebue caste în ţéră.

Conducetorulŭ: Castă, Ecelenţă, însemnéză când se constitue o reuniune de ómenĭ de aceaşĭ stare spre a promova unŭ scopŭ permisŭ?

Ministrulŭ: Da, este castă!

Conducĕtorulŭ: Dar, Escelenţă, cum aţĭ putută atuncĭ încuviinţa casina gentry-lorŭ?

La acésta ministrulŭ n'a mai sciutŭ sĕ rĕspundă.— Acesta a fostŭ resultatulŭ deputaţiunei celorŭ patru sute de ţĕranĭ din Ungaria sudică; ea a hotărîtŭ, sĕ mérgă şi la ministrulŭ de interne, deşi acéstă Escelenţă de comerţŭ i-a spusŭ înainte că nu o va încuviinţa nicĭ acela, dar ea îşĭ va face datoria. Póte că acestŭ domnŭ (ministru de interne) 'şĭ va aduce aminte, că e în ţéră lege şi dreptŭ, ce stau mai susŭ decâtŭ voinţa unui ministru, care mărturisesce că într'o cerere nu găsesce nimicŭ nelegalŭ şi totuşĭ n'o încuviinţéză.

Unŭ artistŭ românŭ în Paris.

„Naţiunea“ publică urmĕtórea corespondenţă din Paris:

Perióda exposiţiei salonului de bele-arte în Paris a expiratŭ deja; dar în memoria nóstră rĕmâne continuu gravată buna impresiă ce a produsŭ o statuă admirabilă, lucrată cu multă artă şi spiritŭ, şi situată în aripa stângă a salonului, cătră care atenţiunea publicului era neîncetatŭ dirigiată. Voimŭ sĕ vorbimŭ de o operă română admisă la exposiţia salonului din anulŭ acesta şi aşeḑată printre cele mai însemnate opere de sculptură ale artiştilorŭ francezĭ.

Subiectulŭ ce junele artistŭ D. S. Ionescu — Valbudea a conceputŭ şi efectuatŭ cu talentatulŭ unui adevĕratŭ artistŭ, represintă una din cele mai furtunóse pagine ale nosolog'ei umane, în care omulŭ se arată sub tristulŭ tablou alŭ terórei şi furiei necaptivate.

Mihaiu Nebunulŭ, după cum e intitulată opera d-lui Valbudea, este unŭ maniacŭ, care se află în perióda unei furii supreme. Artistulŭ a căutatŭ cu multŭ talentŭ a da subiectului sĕu o expresiune pe care este imprimată o escitaţiune feroce şi lupta supra-umană ce se petrece în aceste momente în elŭ, punêndu-şĭ în acţiune tóte forţele musculare supraescitate prin adăogerea unei marĭ sguduirĭ a sistemului nervosŭ. Scopulŭ ce şi a propusŭ junele artistŭ a reuşitŭ admirabilŭ, şi misterulŭ ce poseda scóla modernă de a da unei materii inerte tóte caracterele atâtŭ fisice, câtŭ şi psichice cu care modelulŭ este animatŭ, este tractatŭ de D. Valbudea cu o scrupulositate perfectă şi după tóte regulele sculpturei.

Ceea ce te iubesce la prima vedere este atitudinea fórte în armoniă cu idea ce artistulŭ a voitŭ sĕ reproducă. Mihaiu Nebunulŭ, escitatŭ prin teribila maladiă, comite diferite acte de violinţă, în mijloculŭ cărora d. Valbudea căuta a-i captura furia legându-i mânile de ramurile unui arbore. Dar acestŭ titanŭ, c'o forţă erculană, forţă ce se desvoltă prin o sguduire energică a întregului aparatŭ locomotorŭ, rupe arborulŭ şi caută sĕ scape de có·dele cu care este legatŭ. In acestŭ momentŭ faţa lui ia o fisonomiă de terŏre şi exprimă o luptă supremă

Meritulŭ principalŭ alŭ sculptorului este că a reprodusŭ c'o precisiune perfectă nu numai corpulŭ umanŭ în stare de mobilitate, ci şi mişcarea forţată trasândŭ cu exactitate anatomică tensiunea muşchiloeŭ, umflarea vinelorŭ, tóte fenomenele unei forţe active, tóte sforţările luptei. Sub acestŭ raportŭ Michaiu Nebunulŭ póte brava observaţiile cele mai severe ale anatomistului, precum şi judecata criticii celei mai dificile atâtŭ în precisiunea desemnului câtŭ şi în eleganţa trăsăturilorŭ.

Unŭ punctŭ ce escită atenţiunea în acéstă operă este capulŭ. Unŭ pĕrŭ abondentŭ acopere o frunte deprimată, în armoniă cu cercetările savanţilorŭ craniologĭ asupra acestui subiectŭ. Ochii măriţĭ în volumŭ, părŭ eşiţĭ din orbitele lorŭ, exprimândŭ o terŏre invincibilă. Privirea e fixă şi feroce ca a unuia ce se gândesce la crimă. Gura întredeschisă exprimă suferinţa; de desubt o barbă abondentă se întinde în desordine. In tóte aceste puncte d. Valburdea a isbutitŭ sĕ dea o expresiune în acordŭ cu tabloulŭ ce şi-a propusŭ sĕ represinte, şi acéstă reuşită este în mare parte datorită frumóselorŭ conferinţe ale savantului profesorŭ a lenistŭ d. Ball, pe care artistulŭ l'a urmatŭ regulatŭ în ospiciulŭ de Sainte-Anne unde a putută sĕ culégă aceste caractere sciinţifice şi sĕ studieze pe diferite modele vii ceea ce reproducea în gyps.

Meritulŭ acestei opere a fostŭ pe deplinŭ recunoscutŭ prin comisiunea salonului şi recompensatŭ prin o menţiune onorifică ce s'a oferitŭ d-lui S. Ionescu-Valbudea. Exprimămŭ dorinţa, şi nu ne îndoimŭ că Mihaiu Nebunulŭ, care se găsesce actualmente în drumŭ pentru Bucuresci, va avea o primire demnă de interesulŭ ce a inspiratŭ aḑi în Paris, căcĭ pe lângă meritulŭ lui ca artă se va mai adăoga şi mândria de unŭ productŭ naţionalŭ.

SERVICIILE DE ANALISĂ IN ROMANIA.

»Monitorulŭ oficialŭ« din România publică decretulŭ pentru înfiinţarea serviciilorŭ de analisă a produsurilorŭ strĕine. Mărfurile care urméză sĕ fie supuse la analisă, mai 'nainte d'a fi admise la importaţiă în România, suntŭ: 1. Cărnurĭ sărate, afumate, uscate şi cărnăţăriă; 2. Untŭ şi alte grăsimĭ comestibile; 3. Făinurĭ de cereale şi paste făinóse; 4. Vinurĭ în genere; 5. Oţeturĭ; 6. Bere; 7. Spirtuóse destilate; 8. Ciocolata; 9. Medicamente compuse; 10. Sulimanurĭ şi văpselĭ pentru pĕrŭ; 11. Uleiurĭ vegetale comestibile. Deocamdată se vorŭ institui trei serviciurĭ de analisă: în Bucuresci, Craiova şi Iaşĭ.

Iată unele din disposiţiile decretului în cestiune:

Produsurile acestea streine care suntŭ, mai cu osebire, susceptibile de alteraţiunĭ şi falsificaţiunĭ vătămătóre sănătăţii nu vorŭ putea fi admise la importaţiunea în România decâtŭ pe temeiulŭ certificatelorŭ liberate de serviciele de analisă funcţionândŭ pe lângă unele din biourourile de vamă. Avisele servicielorŭ de analisă, conchiḑêndŭ la respingerea mărfurilorŭ de la importaţiune, vorŭ puté fi supuse, după cererea proprietarilorŭ, la examenulŭ consiliului sanitarŭ superiorŭ de pe lângă departamentulŭ de interne, care va decide definitivŭ, fără însă ca decisiunile sale, în cazurile când ar fi contrarii acelorŭ avise, sĕ dea dreptŭ la vr'o cerere de despăgubire din partea proprietarilorŭ mărfurilorŭ. Mărfurile respinse dela importaţiune, pentru motive de salubritate, vorŭ trebui sĕ fie reexportate în termenŭ de două lunĭ dela notificarea cătră prezintatorŭ a aviselorŭ servicielorŭ de analisă. Până la efectuarea reexportaţiunei, mărfurile vorŭ sta depuse în magazinele de vămĭ. Mărfurile încă neexportate, la expirarea termenului de două lunĭ, se vorŭ distruge séu rĕspândi.

DIVERSE.

O nouă expediţiune a balonului dirigeabilŭ. — Ḑilele trecute, căpitanii Renard, directorii atelierului de aerostaţiune din Meudon, au încercatŭ o nouă maşină electrică pe care au imaginat'o pentru manevrarea helicei balonului dirigabilŭ de care s'a vorbitŭ şi anulŭ trecutŭ. De câte-va ḑile, unŭ balonŭ captivŭ plana de-asupra pădurilorŭ de lângă Meudon; printr'unŭ aparatŭ specialŭ instalatŭ în acestŭ balonŭ, ofiţerii din lagĕrulŭ din Châlis apreţiau iuţéla vêntului la diferite înălţimĭ. Inainte de a face o experiinţă decisivă, ei au ţinutŭ a'şĭ încerca maşina. Problema ce'şĭ propuseră a deslega era dublă: voia mai întêiu sĕ mérgă contra unui vêntŭ destulŭ de puternicŭ apoi se descindă pe pămêntŭ fără sĕ fiă siliţĭ a deschinde supapa şi, prin armare, fără a suferi vre-o perdere de gazŭ. Sĕptĕmâna trecută, Miercurĭ, la 6 óre séra, căpitanii Renard plecară din lagĕrulŭ dela Châlis. Vêntulŭ, care d'abia se simţia la suprafaţa pămêntului, sufla dela nord-vest cu o intensitate puţinŭ comună. Balonulŭ dirigeabilŭ s'a ridicatŭ la o înălţime de 300 metri, helicea a fostŭ pusă în mişcare şi balonulŭ, după ce s'a manţinutŭ contra vêntului în timpŭ de o jumĕtate de oră, a esecutatŭ diferite viremente de bord, sub impulsiunea unui vêlŭ în formă de trapezŭ care e fixatŭ indĕrĕtulŭ şi d'asupra luntrei, şi care constitue una din cele mai recente îmbunătăţirĭ a sistemului de dirigere, imaginatŭ de savanţii ofiţerĭ ai atelierului de aerostaţiune. In acestŭ timpŭ, mai mulţĭ lucrătorĭ din geniu se duseră pe moşia Villacouby, situată pe drumulŭ dela Versailes la Montrouge. Incetŭ-încetŭ balonulŭ se îndreptă spre loculŭ arĕtatŭ de mai nainte, înainte de a se cobori de totŭ, elŭ mai făcŭ câte-va mişcărĭ cu o regularitate perfectă. Apoi, în momentulŭ când se afla de-asupra câmpurilorŭ, unde soldaţii din Meudon se pregătiau a'lŭ primi, elŭ se ţinŭ nemişcatŭ câte-va momente, cu tóte că puterea vêntului se îndoise, în fine sub acţiunea greutăţei fixate la luntre, balonulŭ descinse fără sgaduitură.

***

Unŭ omŭ într'o cutiă. — O cutiă mare şi de o formă straniă a fostŭ expediată cu mare vitesă, ḑice »Curierulŭ Statelorŭ Unite,« dela Black River Talls la Chicago Pe drumŭ, impiegatulŭ bagajelorŭ fu miratŭ de forma ciudată a cutiei şi intră în bănuelĭ, telegrafiindŭ la Elroy, Visconsin, spre a încunoştiinţă pe superiorii lui. La sosirea trenului în Elroy, faimósa cutiă a fostŭ deschisă şi în ea s'a găsitŭ unŭ omŭ armatŭ cu unŭ pumnalŭ, cu unŭ briciu, cu unŭ flaconŭ de cloroformŭ şi cu unŭ pachetŭ de frînghii. Elŭ a refusatŭ de a-şĭ spune numele şi de a explică presinţa sa în cutia adresată M. Sidney, L. Bernard, la Chicago, elŭ a fostŭ arestatŭ împreună cu alţĭ doi individĭ bănuiţĭ, până la descoperirea faptului. Se presupune că aceştĭ trei individĭ aveau intenţiunea ca sĕ jăfuiască vagonulŭ postei şi alŭ expresului.

RECTIFICARE. In nr. 181 alŭ fóei nóstre din 15 (27) Augustŭ a. c. citeşce pe pagina 3 în locŭ de Alecsandru celŭ bunŭ, Alecsandru *Lăpuşneanulŭ.*

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

sericĭ, alţii însĕ nicĭ acésta, ci trăindŭ o viaţă fără grije au slăbitŭ cu timpulŭ şi în mănăstire şi-au aflatŭ raiulŭ doritŭ. Casă au, haine au, lemne au, de partea gurei încă nu lipsesce, ér rachiulŭ, aghiasma călugărilorŭ se logodesce cu ei de când i se cetesce rugăciunea rassei în tinda bisericei. De o cultură nicĭ nu póte fi vorba, esceptiunĭ însă suntŭ, dér rarĭ şi acestia au multe de suferitŭ şi în urmă trebue sĕ prostéscă şi ei. Iubirea frăţéscă lipsesce între ei unulŭ vorbesce de rĕu pe altulŭ şi înjurăturile nu lipsescŭ şi apoi se auḑiţĭ înjurăturile călugărilorŭ. Ţĭ se redică pĕrulŭ vêlvoiu când îi auḑi şi te mirĭ cum aceştĭ mirĭ ai lui Christos potŭ sĕ înjure astfelŭ.

Eacă lucrulŭ călugărilorŭ: timpulŭ liberŭ îlŭ petrecŭ în somnŭ căcĭ capulŭ îngreuiatŭ de basamacŭ cere repaosŭ şi linisce. Călugării ruteni primescŭ instrucţiunĭ dela Lobojevschi şi acesta dela unŭ nepotŭ alŭ sĕu din Cernăuţĭ care-i membru alŭ societăţii „Rusca beseda.« Ei suntŭ propagandiştĭ ai panslavismului şi caută cu orice preţŭ a delătura limba română din biserică. Eu unulŭ n'am auḑitŭ nicĭ unŭ Dómne miluesce. Omiletica, Critica verbală. Archeologia biblică le poţĭ cumpĕra cu preţulŭ de 50 cr. până la 1 fl. şi tóte 5 netăiate — care vrea sĕ dică că a le ceti ar fi pĕcatŭ strigătorŭ la cerŭ. Cărţĭ din Rusia şi Galiţia cari le capĕtă gratis Lobojevschi la citesce Rutenilorŭ şi le tălcuesce şi-i face de-a fi Rutenĭ fanaticĭ. Ei suntŭ gata a muri pentru causa rutênă naţională şi favoriséză trecerea la unire. Episcopulŭ Filinski are mulţĭ partisanĭ prin mănăstirile Bucovinei şi stabilirea lui în Suceva séu Cernăuţĭ nu va fi imposibilă, căcĭ Rutenii se gândescŭ a pune mâna pe mănăstirĭ şi fondul religionar, şi sĕ se alieze cu cei din Galiţia. Consistorulŭ nostru însĕ primesce în seminarŭ mai multŭ tineri rutenĭ precum şi prin mănăstirĭ şi totuşĭ foile iudaice din Cernăuţĭ strigă că se favoriséză Romanii.

Chiliele lor suntŭsimple, mirosulŭ rachiului parfuméză tótă chilia. Pivniţele nu suntŭ bine aprovisionate din causa bunei economii căcĭ cei 700 de fl. pentru susţinerea cailorŭ se întrebuinţéză de cătră egumenulŭ pentru vinŭ ér pe pămêntulŭ mănăstirii, destinatŭ pentru zarzavaturĭ, sémĕnă ovĕs şi face până la 200 de coreţe. Vinŭ îşĭ procură egumenulŭ dela Odobescĭ şi are mai multe felurĭ. Călugării dacă vreau vinŭ trebue sĕ cumpere dela egumenulŭ. Banii de economiă nu se împartŭ între călugărĭ la fiecare pătrarŭ de anŭ ci totŭ egumenulŭ le papă. Şi apoi D-sa nicĭ nu se interesézĕ multŭ de mănăstire şi merge cu sĕptĕmânile pe la Horodnicŭ şi Cernăuţĭ pe la rude, mănăstirea rĕmâne fără capŭ şi apoi sciţĭ când mâţa (pisica) nu-i acasă şorecii jócă pe masă. Călugării apucă fiecare drumulŭ care-i mai dragŭ ca sĕ rĕsufle şi aerŭ mai dulce şi nu rarŭ bieţii mirĭ ai lui Christosŭ uită că sunt îmbrăcaţĭ în reasă, inima li-e veselă şi fiind şi ei ómenĭ, tragŭ la ómenii de prin satele apropiate, unde găsescŭ ce dorescŭ.

Ore n'ar fi bine, ca părintele egumenŭ sĕ nu lipséscă aşa de desŭ de pe la mănăstire pentru prestigiulŭ acestui st. locaşŭ şi sĕ se ţină în mănăstire cursurĭ de teologiă, ceva din istoria bisericéscă, deosebirea dogmatică între biserica nóstră şi cea apusană cu sectele ei?— Tipiconulŭ sĕ fiă mai bine esercitatŭ şi nu aruncatŭ în ézulŭ mănăstirii. — Călugării sĕ nu fiă tractaţĭ ca vite şi trimeşĭ sub escortă de jandarmĭ la tribunalulŭ din Suceava. Părţile litigante sĕ nu fiă păruite cu bastonulŭ părintelui precum şi acei călugărĭ, carĭ din nebăgare de sémă n'au sciutŭ că păr. egumenŭ are sĕ vină pela órele 2 după mieḑulŭ nopţei din călĕtoriele séle nocturne.

Astfelŭ mergŭ trebile în mănăstirea Dragomirna, d-le inspectorŭ alŭ mănăstirilorŭ, şi Vĕ rugămŭ sĕ aveţĭ bunătatea a lua mĕsurĭ de îndreptare ca sĕ nu fimŭ forţaţĭ a destăinuĭ încă şi ceva mai frumosŭ, căcĭ rĕulŭ este fórte mare şi aduce marĭ daune naţiunii şi religiunii romane ortodoxe din Bucovina. — Totodată Vĕ rugămŭ a asculta şi ceea ce vomŭ scrie despre Putna şi Suceviţa şi-a îndrepta până ce încă se póte, ca sĕ nu ḑiceţĭ la urmă: „eu n'am sciutŭ nimicŭ despre aceste".

Călĕtorescu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 2 Septemvre st. n. 1885

Rentă de aurŭ 4%	99.10
Rentă de hârtiă 5%	91.40
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98 30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	109.25
Bonurĭ rurale ungare	102.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C2.75
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50
Bonurĭ rurale transilvane	101.50
Bonurĭ croato-slavone	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	97.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	118 50
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	123.25
Renta de hărtiă austriacă	82.95
Renta de arg. austr.	83.50
Renta de aurŭ austr.	109 01
Losurile din 1860	139 25
Acţiunile băncei austro-ungare	871.
Act. băncei de creditŭ ung.	288 25
Act. băncei de creditŭ austr.	288.75
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.88
Napoleon-d'orĭ	9.88
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.05
Londra 10 Livres sterlinge	124.40

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficiaiă dela 12 Augustŭ st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	88	89
Renta rom. amort. (5%)	93	93½
» convert. (6%)	88	89
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	30	32
Credit fonc. rural (7%)	100½	101½
» „ „ (5%)	85½	86½
» » urban (7%)	98¼	99¼
» » » (6%)	91	92
» » » (5%)	82¾	83½
Banca naţională a României		
Ac. de asig. Dacia-Rom.		
« » » Naţională		
Aurŭ	10¾	11¼
Bancnote austriace contra aurŭ	2.02	2.04

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 3 Septemvre st. n. 1885

Bancnote românescĭ	Cump.	8.82	Vênd.	8.84
Argint românesc	»	8.75	»	8.80
Napoleon-d'orĭ	»	9.87	»	9.91
Lire turcescĭ	»	11.12	»	11.20
Imperialĭ	»	10.10	»	10.20
Galbenĭ	»	5.84	»	5.91
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	123.—	»	124.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

☛ **Numere singuratice à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.**

P. Z. 360—1885.

Publicaţiune de arendare.

Sâmbătă, în 19 Septemvre 1885 st. n. la 10 óre a. m. se pertractéză în sala capitlului (Kapitelszimmer) din curtea parochială evang. licitaţiunea prin oferte pentru arendarea livedei dela Predealŭ aparţinătóre comunităţii parochiale evang. orăşenescĭ, ce se mărgineşte cu hotarulŭ României, prin urmare în apropierea garei internaţionale din Predealŭ, şi care prin şoséua ţĕrei a. u. se desparte în două parţele. Oferentului cu suma cea mai mare i se va adjudecá arendarea pe şése anĭ şi adică: dela 1 Ianuariu 1886 până la finea lui Decemvre 1891.

Doritorii au a depune ofertele sigilate prevĕdute cu timbru de 50 cr., cu 50 fl. arvună şi cu declaraţiunea, că oferentulŭ cunósce atâtŭ obiectulŭ precum şi condiţiunile de arendare, celŭ mai târdiu până V i n e r ĭ în 18 S e p t e m v r e a. c. l a 6 ó r e p. m. la protocolulŭ Presbyteriului evang. în curtea parochială din oraşŭ. Ofertele ce se vorŭ presenta mai târdiu nu se vorŭ luá în considerare.

Despre condiţiunile de licitaţiă detailate se póte luá informaţiune până în diua de licitaţie în comtoirulŭ tipografiei d-lui Gött, strada Vămei Nr. 10.

Braşovŭ, 17 Augustŭ 1885.

(3—5) **Presbiterulŭ evang. C. A.**

Abonamente la Gazeta Transilvaniei

se potŭ face cu începerea dela 1 şi 15 ale fiecărei lunĭ, mai uşorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se şi posta ultimă.

PREŢULŬ ABONAMENTULUI ESTE:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ	3 fl. —
„ şése lunĭ	6 fl. —
„ unŭ anŭ	12 fl. —

Pentru România şi străinătate.

pe trei lunĭ	10 francĭ
„ şése lunĭ	20 „
„ unŭ anŭ	40 „

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a lei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5·00	7.45	—
Predealŭ (	—	9 45	12.50	—
Predealŭ (	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ (	—	10.44	2.27	—
Braşovŭ (	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra (	10.29	1.30	8.01	—
Sighişóra (	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9 05	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9.48	—
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9 12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Cluşiu (	5.56	5.58	12.59	—
Cluşiu (	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mező-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.13	—	4.05
Oradia-mare (	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 59	—
Szolnok	2.58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10.50	—
Viena (	3.00	8 00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.44	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.00	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6.24	—
Cluşiu (	—	10.01	5.05	6.43	—
Cluşiu (	12 05	10.16	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11.43	—	9.31	—
Cucerdea (	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.02	12.57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5.30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.37
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ (	—	5.20	—	7.14	1.09
Braşovŭ (	—	5.30	—	—	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6.32	—	—	3.23
Predealŭ (	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.40

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 53
Szolnok (	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8 00
Szolnok (	11.02	3.44	11.40
Szolnok (	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3.37	7.53	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10.10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12.05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşeni

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7 05	12.27	3.00
Haţegŭ	7 53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4.04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7 40	2.54	7.24
Aradŭ	7 50	3 10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	6.06
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.35
Haţegŭ	9.31	12.17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.